

Széll Kálmán miniszterelnök: Igaz, helyes!

Papp József: De azokkal a románokkal szemben, akik ennek a nemzetnek hű fiaai, akik a magyar nemzet elválaszthatatlan tagjainak érzik magukat, szűnjön meg minden bizalmatlanság. (*Helyeslés a jobboldalon.*) A bizalom és szeretet összetartó vonzóerővel bír, a gyűlölet elválaszt. Én a bizalmat és a szeretetet kérem a hazafias román intelligencia számára. (*Helyeslés a jobboldalon.*)...

D

1902 febr. 3

*Veszelovský Ferenc szlovák nemzetiségi képviselő beszéde a szlovák nyelv használatáról és a szlovákok politikai követeléseiről az 1902. évi költségvetés képviselőházi vitájában*¹

T. képviselőház! Kellemes kötelességet teljesítek, midőn Magyarország törvényhozásának népképviselői házában először szólhatok...

Képviselői bemutatkozó beszéde bevezetésében Veszelovský kijelenti: kötelességének érzi, hogy köszönetet mondjon az uralkodónak és a kormánynak, hogy tiszta és szabad választás útján a képviselőház tagjai sorába léphetett.

...Eddig a Felföldön szabad, tiszta választásokról szó sem lehetett. (*Igaz! Úgy van! a baloldalon. Élénk ellenmondás jobbfelől.*)

Elnök: T. képviselőház! Én nem szeretem a szónokot félbeszakítani, de most mégis kénytelen vagyok megjegyezni, hogy a választások szabadságának és tisztaságának megőrzése nem valami különleges királyi rendeletnek, ténynek kegynek vagy kedvezésnek kifolyása, (*Élénk helyeslés, éljenzés és taps balfelől. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Éljen az elnök!*) hanem egyszerűen minden egyéni akaraton, legyen az a legmagasabb is, felülálló törvényes kötelesség. (*Általános, élénk helyeslés.*) Kérek csendet! Méltóztassék a szónokot meghallgatni.

Veszelovszky Ferenc: Ezt csak azzal indokolom, hogy a Felföldön mindig a legnagyobb terrorizmus és erőszakoskodás folyt a népek ellen, amelyeknek népképviselőt túrni nem akarták. Mi hisszük és reméljük, hogy a Felföldön is mindig szabadabb és tisztább választások lesznek, de ajánlom az igen t. kormánynak és különösen a kormányelnöknek figyelmébe azon törvénytelen, égbekiáltó üldözéseket, amelyek most a választások után folynak.

Rakovszky István: Úgy van! Az igaz! (*Derűltség jobbfelől.*)

Buzáth Ferenc: Tessék bemutatni! (*Zaj.*)

Elnök: Csendet kérek, t. képviselő urak!

Veszelovszky Ferenc: Mi a felirati vitában részt nem vettünk, t. ház, szerény számunk miatt. (*Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Kik azok „mi”? Hányan vannak? Zaj.*)

Elnök: Ne tessék a szónokot félbeszakítani! (*Halljuk! Halljuk!*)

Veszelovszky Ferenc: Magyar országgyűlési képviselők: négy tót és egy szerb. (*Folytonos zaj és közbekiáltások a néppárton és a szélsőbaloldalon.*)

Elnök: Kérem, ne méltóztassék a szónokot előadásában zavarni. Éppen az ilyen eltűnő kisebbséggel szemben a méltányosság követelményei kétszeresen szem előtt tartandók. (*Általános helyeslés és tetszés.*)

Veszelovszky Ferenc: A felhatalmazási törvényjavaslatnál, az indemnitás ügyében sem szólaltunk fel, mert szerénységünkben nem akartunk kilépni. Jelenleg azonban, midőn a költségvetés tárgyalása folyik, ezt az alkalmat találtuk legjobbnak arra nézve, hogy elveinket és állásfoglalásunkat a t. ház elé terjesszük.

¹ Közli: Képv. Napló, 1901—1906, II. 219—223. 1.

Politikai főelvünknek és tevékenységünk főirányának azon elvet választottuk, amely e régi latin közmondásban nyer kifejezést: „Salus reipublicae suprema lex esto”. Ezen elvből kiindulva, mi hazánk egységének, oszthatatlanságának és függetlenségének hívei vagyunk. (*Tetszés a szélsőbaloldalon.*) Minthogy az „egység” és „oszthatatlanság” kifejezések magyarázatra nem szorulnak, én ez alkalommal csak a függetlenség kifejezésnek általunk értelmezett magyarázatát fogom érinteni. (*Halljuk! Halljuk!*)

Köztudomású dolog, hogy hazánk bizonyos állami önállósággal és függetlenséggel jelenleg is bír, (*Úgy van! Úgy van! a szélsőbaloldalon.*), aminthogy az is ismeretes, hogy hazánk a tökéletes és teljes önállóságról és függetlenségről sohasem mondott le. (*Igaz! Úgy van! a szélsőbaloldalon.*) Az 1867 : XII. tc.-ben foglalt intézkedések csakis az együttes védelemre és az együttes védelem eszközéül szolgáló külügyi képviselet miképpi kezelésére vonatkoznak. Mihelyt mi a már kivívott, a már élvezett önállóságból és függetlenségből mit sem veszíthetünk, mit sem kockáztathatunk, másrészt, mihelyt a tökéletes és teljes függetlenséghez előkészítve, berendezve leszünk, és mihelyt a tökéletes és teljes függetlenséggel kapcsolatos jelentékeny terheket is elviselni képesek leszünk, azonnal beáll kötelességünk a tökéletes és teljes függetlenséget követelni, kivívni. Amíg azonban ebben a meggyőződésben szűkölködünk, amennyiben és ameddig önállóságunkból, jelenlegi önállóságunkból, bármit is veszíthetünk, avagy kockáztathatunk; másrészt, amíg a tökéletes és teljes önállósághoz és függetlenséghez berendezve, előkészítve alig vagyunk és valószínűleg a terheket sem bírjuk még el, addig az 1867 : XII. tc. alapján kell megmaradnunk. Midőn tehát elvben a függetlenségnek, a tökéletes és teljes függetlenségnek vagyunk hívei, mégis a viszonyokkal számot vetve, ez idő szerint a Deák Ferenc által alkotott alapon állunk.

Belpolitikánk tekintetében kijelentem, hogy mi az egységes politikai magyar nemzet elvét magunkénak valljuk (*Általános tetszés.*) úgy, amint az 1868 : XLIV. tc.-ben kifejezve van, hogy ti. hazánk összes lakossága az egységes politikai magyar nemzetet képezi. (*Úgy van! Úgy van! a jobb- és baloldalon.*)

Hazánk geográfiai, közművelődési, közgazdasági viszonyait tekintetbe véve, önként következik, hogy a teljes jogegyenlőség, szabadság és testvériség elveinek fenntartása mellett a magyarságot az elsőség, a vezérszerep, a túlsúly megilleti, (*Általános helyeslés.*), és pedig azért, mert centrális fekvése mellett számszerűleg közművelődésileg és közgazdaságilag is a legerősebb.

Lengyel Zoltán: Hát a történelmi múlt? (*Úgy van! Úgy van! a szélsőbaloldalon. Nagy zaj. Elnök csenget.*)

Bedőthy Ákos: Egészen jól beszél!

Veszelszky Ferenc: A történelmi múlt is. A magyarság ezen szerepéből kiindulva, de a célszerűség okaiból és a törvény rendelkezéseiből is az következik, hogy a magyar törvényhozásnak, hogy a magyar központi kormánynak és a legfelsőbb bírósági és közigazgatási dikasztériumoknak a nyelve kizárólag a magyar legyen. (*Nagy zaj. Elnök csenget.*)

Ami más országokban a legelkeseredettebb harcok tárgyát képezi, ami más országokban az állam létét is kérdésessé teszi, azt Magyarhonban a magyarság javára eldöntöttnek vehetjük. (*Általános helyeslés.*)

A nem magyar ajkú magyarországi népeknek fenntartása, művelődése, és fejlődése céljából követeljük azt, hogy azon népek nyelve az általuk tömegekben lakott vidékeken, az iskolában, és pedig a nép-, az alsó-, a közép- és felsőiskolában egészen az egyetemig... (*Nagy zaj és ellenmondások a ház minden oldalán.*)... a községekben, a városokban, a megyékben, különféle hivatalokban, az egyházakban, a bíróságnál és a törvényhatóságoknál használtassék. Mi ezen jogokat a nem magyar ajkúak természeti, isteni és törvényes jogánál fogva követeljük. (*Ellenmondás és nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elnök ismétellen csenget.*) Követeljük ezen jogokat, ezen nyelvek használatát az 1868 : XLIV. tc., a nemzetiségi törvény alapján.

Rákosi Viktor: Majd revideáljuk a törvényt! A legszerencsétlenebb törvény!

Beóthy Ákos: Fennáll!

Krasznay Ferenc: Egy kis bismarcki politikát!

Veszelovszky Ferenc: A nemzetiségi törvénynek jóindulatú, célszerű, barátságos fogantatása hazánkban igen sok bajnak elejét vette volna. (*Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Az csinálta a bajt!*)

Nyelv nélkül népek nem léteztek, nem képzelhetők, nem is fognak létezni. (*Nagy zaj. Egy hang a szélsőbaloldalon: A magyar nyelv nagyon szép nyelv! Elnök csenget.*)

Nyelvről népek le nem mondhatnak, azzal fel nem hagyhatnak, a jelenkorban pedig népeket nyelvüktől megfosztani, más nyelvűekké átváltoztatni képzelhetetlen...

Beszéde további részében követeli a virilizmus eltörlését, az általános, községenkénti és titkos választójogot, az ingyenes oktatást, a katolikus egyházi autonómiát, az egyházpolitikai törvények revízióját. Javasolja a kötött birtokok feloldását és paraszti kézre juttatását, a katonai szolgálat időtartamának két évre csökkentését, a közigazgatási reform mielőbbi végrehajtását.

E

1902 febr. 6

Rabár Endre beszéde a kormány nemzetiségi politikájáról és a rutén akcióról az 1902. évi költségvetés képviselőházi vitájában¹

... Méltóztassék most már megengedni, hogy áttérjek tulajdonképpeni tárgyamra, és foglalkozzam röviden a nemzetiségi kérdéssel. (*Halljuk! Halljuk!*) Én azt találom, hogy az egész kontinensen sehol nincsen a nemzetiségeknek jobb helyzetük, mint Magyarországon. (*Általános helyeslés.*) Ha az 1868 : XLIV. tc. a maga szerencsétlenségében nem állana fenn, én azt hiszem, hogy Magyarországon a nemzetiségek nem is tudnának okot találni a panaszra. Ez az egy, amivel elő szoktak állani, mindig arra a törvényre hivatkoznak, hogy nincsen végrehajtva. Megvallom őszintén, én is úgy tekintem, hogy ez a törvény, mint Haydin képviselőtársam tegnap mondta, idealizmuson és nem realitáson alapszik. Aminthogy a társadalmi szokások között is találkozunk gyakran azzal, hogy udvariassági tényt gyakorol a magyar vele született szokásainál, lovagiasságánál fogva, épp úgy igen gyakran találkozunk az ő részéről majdnem könnyelműnek nevezhető olyan udvariassággal is, melyet a másoknak hasonló udvariassággal, hasonló lovagias érzelmekkel elfogadni nem is szabad. Úgy találom, hogy a nemzetiségi törvényt nem is szükséges végrehajtani, hiszen a nemzetiségektől ebben az országban senki sem követel semmiféle olyan joglemondást, amelyet ők fájlahatnának...

Az igazságszolgáltatás terén még senki sem szenvedett hátrányt amiatt, mert nem tudott magyarul. A közigazgatás terén elismeri a nemzetiségi panaszok jogosultságát, mert ott előfordultak visszaélések. Az utóbbi időben – szerinte – a helyzet ezen a téren sokat javult.

... A magam részéről a t. kormányelnök úrnak nemzetiségi politikáját egyedül helyesnek célszerűnek és hasznosnak ismerem el. (*Helyeslés jobbfelől.*) Az erőszak politikáját ebben a kérdésben én helyesnek el nem ismerem, mert az erőszakos politika ezen a téren vonhat ugyan maga után bizonyos zsidbadást, ami célra vezet azonban az, hogy a nemzetiségek itt magukat csakugyan valóságos jogállamban érezzék, ahol mindenki megkapja a maga igazságát. Viszont kell igenis ott, ahol szükség forog fenn, bizonyos erély, a magyar állam hatalmának éreztetése, és ez nem is fog ma hiányzani, ha arra szükség lesz. Meg vagyok győződve, hogy a t. miniszterelnök úr ennek is meg fogja találni mindig a helyes módját. (*Helyeslés.*)

¹ Közli: Képv. Napló, 1901—1906, II. 289—292. 1.